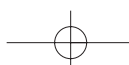
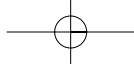

Η ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Σχολικό έτος 2003-2004

Υπεύθυνος φορέας: **Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος**
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Γ' Κ.Π.Σ. της Ευρωπαϊκής Ένωσης
(75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους)

Ενέργεια 2.2.1.: «Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικού υλικού στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση»

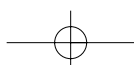
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.γ.: «Πειραματικά Προγράμματα Εκπαίδευσης»

Τίτλος Έργου: *«Διεύρυνση της Ευέλικτης Ζώνης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση»*

Επιστημονικός υπεύθυνος έργου: **Γεώργιος Ν. Σκαλιάπας**
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ISBN: 960-407-166-1

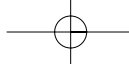
Παραγωγή: Χρωμοτύπ Θεσσαλονίκης α.ε.

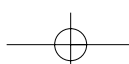
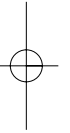
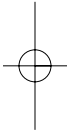
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος του Προέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

3/ΘΕΣΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΕΑΣ ΤΙΡΥΝΘΑΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ «Το Δημοτικό Τραγούδι»	7
5ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΑΥΠΛΙΟΥ «Η ελιά και το λάδι»	12
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΟΙΛΑΔΑΣ Ν. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ «Σπίτια από διάφορες περιοχές»	15
7ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΓΟΥΣ «Το αρχαίο Ελληνικό θέατρο»	17
6/ΘΕΣΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΥΡΟΣΑΠΟΥΝΑΚΕΪΚΩΝ «Η υφαντική τέχνη στην Τσακωνία»	21
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΥΤΙΝΑΣ «Πάμε Τρίπολη;»	23
3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ «Το παραμύθι»	34
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ «Σιτάρι - αλεύρι - ψωμί»	39
6/ΘΕΣΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ «Γνωριμία με την τοπική ιστορία, τη μυθολογία και τη λαϊκή παράδοση της περιοχής μας»	41
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΕΡΒΕΝΩΝ ΑΣΤΡΟΥΣ «Η μεταμόρφωση της Τέχνης»	46
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΠΑΔΙΑΝΙΚΩΝ «Διατροφή και υγεία»	50
1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ «Παραδοσιακές συνταγές και επαγγέλματα του τόπου μας»	56
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΒΕΡΓΑΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ «Ζωγραφική στον τοίχο (τοιχογραφίες)»	58
9ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ «Απ' τ' αμπέλι στο ...ποτήρι»	60

13ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ «Ολυμπιακοί αγώνες - (χθες - σήμερα)»	62
ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΕΦΑΛΑΡΙΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ «Το ψωμί»	65
5ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΣΠΑΡΤΗΣ «Λαϊκή Παράδοση - Τέχνη και Πολιτισμός»	71
2ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΜΕΣΣΗΝΗΣ «Ολυμπιακοί αγώνες από την αρχαιότητα ως σήμερα»	81
1/ΘΕΣΙΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΡΧΑΙΑΣ ΝΕΜΕΑΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ «Το κρασί στην Αρχαία Νεμέα»	84

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Υπ.Ε.Π.Θ., μέσω του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, με την εφαρμογή και την αξιολόγηση του καινοτόμου προγράμματος «Ευέλικτη Ζώνη» (Ε.Ζ.) σε σχολικές μονάδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, επιδιώκει την υιοθέτηση από τους εκπαιδευτικούς εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης. Σκοπός του προγράμματος είναι η σύνδεση της σχολικής γνώσης με την καθημερινή ζωή που θα συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

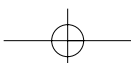
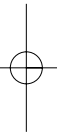
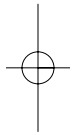
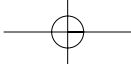
Το πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης βασίζεται στην αναδιάρθρωση του σχολικού χρόνου, ώστε να διατίθενται τουλάχιστον δύο ώρες από το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου για τη μελέτη θεμάτων, που παρουσιάζουν γενικότερο ενδιαφέρον, με διαδικασίες συλλογικής διερεύνησης. Παράλληλα η Ε.Ζ. δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή των καινοτομιών που εισάγουν το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών των γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονται στο σημερινό σχολείο.

Στο πλαίσιο της δημοσιοποίησης-διάχυσης των αποτελεσμάτων του προγράμματος, πραγματοποιείται η παρούσα έκδοση, στην οποία δημοσιεύονται σχέδια εργασίας που εκπονήθηκαν από μαθητές/τριες σε συνεργασία με τους δασκάλους/ες τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης του πιλοτικού προγράμματος. Η επιλογή του υλικού πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τους κατά τόπους σχολικούς συμβούλους, με τα μέλη των Τοπικών Επιτροπών Στήριξης και το μέλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που ήταν υπεύθυνο στην αντίστοιχη διοικητική περιφέρεια. Το περιεχόμενο του περιοδικού αποτελεί ένα πρωτογενές εκπαιδευτικό υλικό, που θεωρούμε ότι μπορεί να δώσει αφορμή για ανάληψη παρόμοιων πρωτοβουλιών και από άλλα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Θα επιθυμούσαμε, τέλος, να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας σε όλους τους συντελεστές.

**Ο Πρόεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

**Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.**

ΘΕΜΑ: «Το Δημοτικό Τραγούδι»**3/ΘΕΣΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΕΑΣ ΤΙΡΥΝΘΑΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ****Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Τσαγκαρέλη Βασιλική****Κριτήρια επιλογής του θέματος**

- ◆ Να είναι οικείο και προσιτό στους μαθητές μας.
- ◆ Να συνδέεται με τις κοινωνικές ανάγκες και συνθήκες (εργασίας, χαράς, λύπης κ.α.)
- ◆ Να διαπλέκεται με τα ήθη και έθιμα της περιοχής σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.
- ◆ Να συσχετίζεται με τα ήθη και έθιμα - εφ' όσον προσφέρεται - σε υπερεθνικό επίπεδο στα πλαίσια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Χρονική διάρκεια

Τριάντα (30) ώρες: Από τον Ιανουάριο μέχρι και τη λήξη του διδακτικού έτους.

Στόχοι

Οι μαθητές:

- ◆ Να γνωρίσουν τα παιδιά τη λαϊκή και πολιτιστική κληρονομιά στη διαχρονικότητά της.
- ◆ Να βιώσουν τις διαχρονικές αξίες της λαϊκής παράδοσης και να οικειοποιηθούν τα μηνύματά της.
- ◆ Να εξοικειωθούν με τη ρυθμική, τη μουσική, το χορό και τα πολιτισμικά δρώμενα του δημοτικού τραγουδιού.

Φάσεις

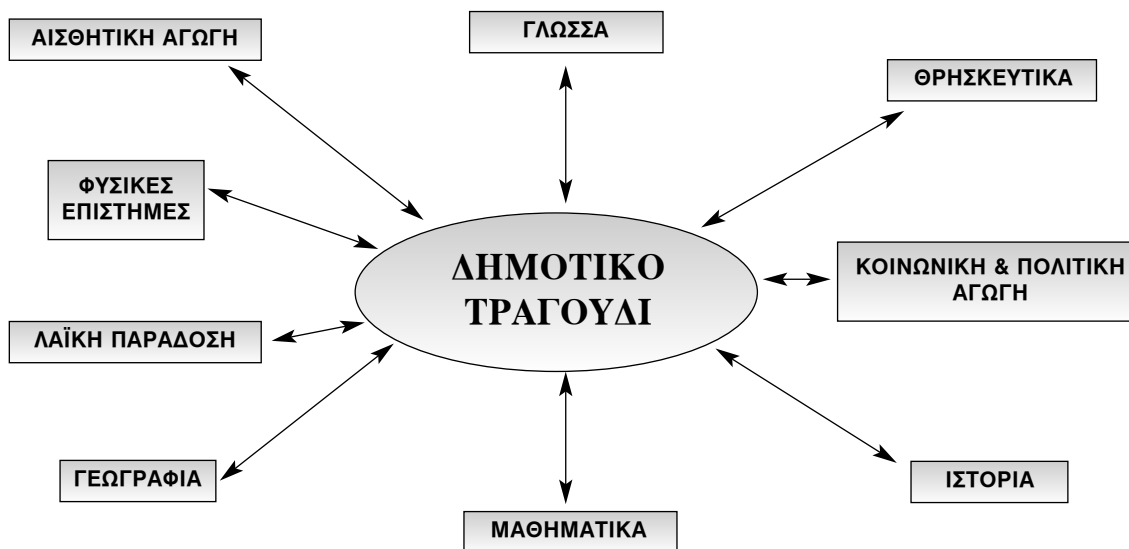
Στην υλοποίησή της είναι αναγκαίο η επεξεργασία του θέματος να συμπεριλάβει τις παρακάτω ενότητες:

- ◆ Εξοικείωση με απλές μορφές δημοτικού τραγουδιού
- ◆ Δημοτικό τραγούδι και καθημερινή ζωή
- ◆ Δημοτικό τραγούδι και παράδοση (Λαογραφία)
- ◆ Δημοτικό τραγούδι και Αρχαία Ελλάδα (Ιλιάδα) «αιδοί θρήνων έξαρχοι»
- ◆ Δημοτικό τραγούδι και Βυζαντινή εποχή (Ιστορία)
- ◆ Δημοτικό τραγούδι και Νέος Ελληνισμός (Ιστορία)
- ◆ Δημοτικό τραγούδι και τα δρώμενά τους στις διάφορες περιοχές (Γεωγραφία)
- ◆ Δημοτικό τραγούδι και θρησκευτική ζωή του τόπου (Θρησκευτικά)
- ◆ Δημοτικό τραγούδι και παραδοσιακοί χοροί (Φυσική Αγωγή)
- ◆ Δημοτικό τραγούδι και εργασιακά επαγγέλματα, τραγούδια θέση της γυναίκας (Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή)

Μεθοδολογία

1. Εισαγωγή και πληροφόρηση
2. Καθορισμός ομάδων εργασίας στη βάση της αρχής της ισοδυναμίας, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των παιδιών και τις δραστηριότητές τους.
3. Συγκέντρωση υλικού:
  - Βιβλιογραφικό υλικό: βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, συλλογή φωτογραφιών από κοινωνική θεματογραφία (γέννηση, θάνατος, βάφτιση)
  - Ζωντανές μνήμες, αναμνήσεις ηλικιωμένων (παππούς, γιαγιά)
  - Ακρόαση αναπαραγόμενων εφαρμογών εικόνας και ήχου (CD, DVD, Internet, Video κ.α.)
4. Σύνθεση και ανακοίνωση του υλικού που συγκέντρωσαν οι ομάδες στη τάξη σε όλο το δημιουργικό πλαίσιο.
  - ◆ Συμπλήρωση του υλικού από μαθητές άλλων ομάδων.
  - ◆ Άσκηση κριτικής και τυχόν τροποποιήσεις.
  - ◆ Ολοκλήρωση των επιμέρους ενοτήτων.
5. Ολοκλήρωση του γενικού πλαισίου της ενότητας.

ΕΝΟΤΗΤΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

I. Γλώσσα

- Κείμενα
- Συγγενή Λογοτεχνικά Έργα
- Ποιήματα Παροιμίες
- Τραγούδια (Γάμου - Θανάτου - Ξενιτιάς - μοιρολόγια)
- Γνωριμία με τα δημοτικά τραγούδια άλλων χωρών (Διαπολιτισμικότητα)

II. Θρησκευτικά

- Καλλιέργεια έμμεσης θρησκευτικότητας μέσα από την κοινωνικότητα, την αγάπη, την ανθρωπιά, το σεβασμό στο συνάνθρωπο.
- Τραγούδια της Παναγίας και των Αγίων.
- Πανηγύρια Αγίου Γεωργίου - Αγίου Δημητρίου - Αϊ Λιά κ.α.
- Κάλαντα Χριστουγέννων - Πρωτοχρονιάς - Θεοφανίων και Λαζάρου.

III. Κοινωνική και πολιτική αγωγή

- Αναφορά σε παλιά επαγγέλματα.
- Εργατικά Τραγούδια (Θέρους, τρυγητή, κωπηλασίας, αλεστικά, ψαρά κ.α.)
- Η θέση της γυναίκας, ως παράγοντας ισότητας, στο Δημοτικό Τραγούδι.

IV. Ιστορία

Αναφορά της παρουσίας του δημοτικού τραγουδιού:

- Στην αρχαιότητα (Ιλιάδα)
- Στη Βυζαντινή εποχή (Τραγούδια της Αυτοκρατορίας - έπος Βασιλείου Διγενή Ακρίτα, της Άλωσης της Πόλης)
- Στο νεότερο Ελληνισμό (κλεφτές - αρματολοί, Μάχες το '21 «Σούλι, Ζάλογγο, Χάνι της Γραβιάς κ.α.», Ήρωες του '21 «Του Διάκου, του Καραϊσκάκη, των Κολοκοτρωναίων»)

V. Μαθηματικά

- Ακριτικά τραγούδια με αναφορά στη γοητεία και αρμονία των αριθμών (Χίλια - Μύρια, Μιλιούνια, Πέντε-Δέκα, τρία -εφτά εννιά- δώδεκα)

VI. Γεωγραφία

- Ταξινόμηση των δημοτικών τραγουδιών κατά ευρύτερες γεωγραφικές περιοχές (Μοραΐτικα, Ρουμελιώτικα, Θρακιώτικα, Ποντιακά, Μακεδονίτικα, Νησιώτικα, Κρητικά «μαντινάδες», Μανιάτικα «μοιρολόγια», Κυπριακά «ποιητάρηδες»)

- Γνωριμία με περιοχές εντός - εκτός Ελλάδας μέσα από τους στίχους του δημοτικού τραγουδιού Ναύπλιο, Καλαμάτα, Τρίπολη, Βενετία, Πόλη, Μολδοβλαχία, Βουκουρέστι.

VII. Λαϊκή παράδοση

- Καλλιέργεια ηθών και εθίμων που αναφέρονται στα δημοτικά τραγούδια.
- Προλήψεις, δεισιδαιμονίες, καλικάντζαροι, ξόρκια, μάγια.
- Γνωριμία λαϊκών οργάνων και τοπικών φορεσιών μέσω του δημοτικού τραγουδιού.
- Αναφορά σε αντίστοιχα λαϊκά δράματα του δημοτικού τραγουδιού από άλλες χώρες (διαπολιτισμική αγωγή)

VIII. Φυσικές επιστήμες

Αναφορά σε:

- Υδατώδη (χαλάζι, βροχή, πάχνη, χιόνι, πάγος)
- Στοιχεία της φύσης (πηγές, ποτάμια, βουνά, λαγκάδια)
- Ζώα και φυτά (ελάφι, αετός, περιστέρι, βασιλικός, μαντζουράνα)
- Εποχές κυρίως την Άνοιξη.
- Καλλιέργειες (αμπέλια-τρούγος, σιτηρά-θέρος, ελιά-λάδι)

IX. Αισθητική αγωγή

- Ζωγραφική, Πηλοπλαστική, Κολλάζ, εικόνων της φύσης.
- Μουσική (τραγούδια ξενιτιάς, αγάπης, γάμου, τάβλας, νανουρίσματα-ταχταρίσματα)
- Χορός (Τοπικοί και άλλοι)
- Δραματοποίηση (από σκηνές γάμου -βάφτισης)
- Προβολή βίντεο, σλάιτς, παλαιών φωτογραφιών από χορούς, πανηγύρια και γάμους.
- Ακρόαση μοιρολογιών και άλλων δημοτικών τραγουδιών από ηλικιωμένους.
- Οι παραπάνω εκδηλώσεις από τη ζωή άλλων λαών (διαπολιτισμική αγωγή)

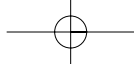
Βιβλιογραφία

Δημαρά Κθ. Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας «Έκδοση Ίκαρος, Αθήνα 1964»

Ιωάννου Γ. Τα δημοτικά μας τραγούδια «Εκδόσεις ταχυδρόμος Α.Χ.»

Κουφού Ι. Τα Ελληνικά δημοτικά τραγούδια «Εκδόσεις Σείριος, Αθήνα 1970»

Λεκατσά Π. Η καταγωγή των θεσμών και εθίμων και δοξασιών. «Εκδόσεις βιβλιοελληνικού λόγου, Αθήνα 1951»

Λουκάτου Δ. Εισαγωγή στην Ελληνική Λαογραφία «Εκδόσεις Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1985»

Μερακλή Μιχάλη Λαϊκή Τέχνη, Ελληνική Λαογραφία Γ' τόμος «Εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα 1992»

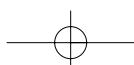
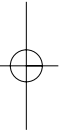
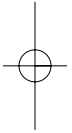
Πολίτη Λίνου Ιστορία της Νεοελληνικής λογοτεχνίας «Εκδόσεις Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1978»

Πολίτη Νικολάου Παραδόσεις «Εκδόσεις Εργάνη, Αθήνα 1965»

Πολίτη Νικολάου Παροιμίες

Πρακτικά Συμποσίου Λαογραφίας «Εκδόσεις Ιδρύματος μελετών χερσονήσου του Αίμου., Θεσσαλονίκη 1976 Γ' τόμος»

ΥΠΕΠΘ (Π.Ι.) Ευέλικτη Ζώνη «Αντιπροσωπευτικές εργασίες 2002»

ΘΕΜΑ: «Η ελιά και το λάδι»**5ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΑΥΠΑΛΙΟΥ****Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Κατίρη Βαρβάρα****Τάξη Δ΄****Τόπος**

Σχολική αίθουσα και επισκέψεις (ελαιώνας, ελαιοτριβείο, εμφιαλωτήριο λαδιού).

Επιλογή θέματος

Το θέμα επιλέχτηκε από τους μαθητές όταν το πρώτο 10/μερο του σχ. έτους, έγινε συζήτηση για την ευέλικτη ζώνη και επιλογή θεμάτων προς συζήτηση κατά τη διάρκεια του σχ. έτους.

1. Σκοπός του σχεδίου εργασίας:

- α΄ Γνωριμία με την ελιά
- β΄ Παραγωγή και τυποποίηση του ελαιόλαδου &
- γ΄ Η ελιά και το ελαιόλαδο στη ζωή μας.

2. Στόχοι της εργασίας

α΄ Γνωριμία με το δέντρο της ελιάς. Να μάθουν πού ζει η ελιά, και ποιες δυνατότητες προσαρμογής έχει το δέντρο στο περιβάλλον. Να παρατηρήσουν το ριζικό σύστημα, τον κορμό, τα φύλλα, την ανάπτυξη του δέντρου και τον καρπό. Να συγκρίνουν τα κύρια χαρακτηριστικά της ελιάς με άλλα δέντρα. Να διακρίνουν την ήμερη από την άγρια και να γνωρίσουν τις ποικιλίες της ελιάς. Να μάθουν τους σημαντικότερους εχθρούς και τις ασθένειές της, καθώς επίσης και τους τρόπους πολλαπλασιασμού της. (Επίσκεψη σε ελαιώνα).

β΄ Να διερευνήσουν τα στάδια συλλογής και επεξεργασίας του καρπού της ελιάς και την παραγωγή του ελαιόλαδου. (τρόποι και εποχή ελαιομαζέματος, όλα τα στάδια εξαγωγής του ελαιόλαδου στα σύγχρονα ελαιοτριβεία με επίσκεψη σ' αυτά, αλλά και στα παλιά χρόνια μέσα από φωτογραφικό υλικό). Να μάθουν για την τυποποίηση του ελαιόλαδου και την προώθησή του στην αγορά. Να γνωρίσουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του ελαιόλαδου και την κωδικοποίηση πληροφοριών στη συσκευασία του. Να διακρίνουν το ελαιόλαδο από τα διάφορα σπορέλαια.

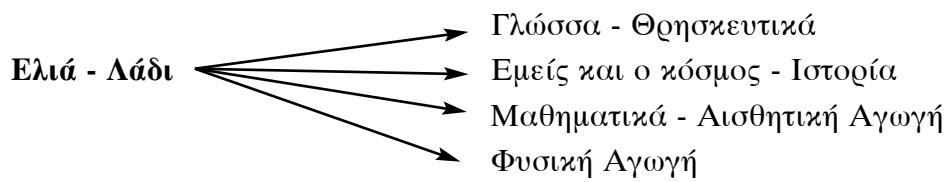
γ΄ Να κατανοήσουν τη σημασία του ελαιόλαδου στη διατροφή μας και τη θέση του στην πυραμίδα της μεσογειακής διατροφής. Να γνωρίσουν την διατροφική του αξία και τις διαφορετικές του χρήσεις στη μαγειρική. Να συζητήσουν για τις διατροφικές συνήθειες άλλων λαών και την θέση του ελαιόλαδου στη διατροφή

τους. (Παιδιά άλλων χωρών στην τάξη). Να μάθουν για τη χρήση του ελαιόλαδου από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα - μύθοι, θρύλοι, παραδόσεις και θρησκευτικά έθιμα. Να μάθουν για τη θέση της ελιάς στη Χριστιανική Θρησκεία, στην Ιατρική, στην τέχνη των αρχαίων Ελλήνων και στον αθλητισμό. Να γνωρίσουν με ποιους τρόπους το σύμβολο της ελιάς και του λαδιού εκφράζει τη σοφία του λαού. Να ανακαλύψουν πώς η ελιά ενέπνευσε και εμπνέει στις καλλιτεχνικές του δραστηριότητες. Να συνειδητοποιήσουν την διαχρονική παρουσία και τη σημαντική θέση που κατέχει η ελιά στον Ελληνικό πολιτισμό.

Μέθοδος εργασίας:

- Μαθητοκεντρική.
- Ομαδοσυνεργατική.
- Βιωματική.
- Διερευνητική.

3. Εξακτίνωση - Διαθεματικές Διασυνδέσεις

4. Δραστηριότητες:

- Χωρισμός των μαθητών σε ομάδες.
- Ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων και ποιημάτων για την ελιά.
- Συλλογή παροιμιών και συμβολισμών της ελιάς.
- Δημιουργία λεξιλογίου.
- Επισκέψεις σε ελαιώνα, ελαιοτριβείο και εργοστάσιο τυποποίησης.
- Συνέντευξη με γεωπόνο για τη συλλογή πληροφοριών.
- Οργάνωση ελαιομαγειρέματος στην τάξη.
- Δημιουργία φυτολογίου και φωτογραφικού άλμπουμ από τις διάφορες δραστηριότητες.
- Συγκέντρωση πληροφοριών για την παραγωγή και εμπορία λαδιού της περιοχής μας και της χώρας μας γενικότερα.
- Συγκέντρωση πληροφοριών για τις ευεργετικές ιδιότητες του λαδιού.
- Διάφορες χειροτεχνικές κατασκευές.
- Σύνθεση ποιημάτων.

Κριτήρια επιλογής των δραστηριοτήτων:

- Τα βιώματα και οι εμπειρίες των μαθητών.

- Η απόκτηση γνώσεων για την ελιά και το λάδι.
- Η ηλικία των μαθητών
- Δημιουργικές εργασίες και κατασκευές.

5. Υλικά:

Διάφορα βιβλία, αποκόμματα εφημερίδων, φωτογραφίες, βιντεοκασέτες, υδρογείος σφαίρα, χάρτες, cd - rom κλπ.

6. Παρουσίαση του έργου των ομάδων στην τάξη

- Γλωσσική.
- Καλλιτεχνική

Αξιολόγηση

- Ενδο-ομαδική

Χρονοδιάγραμμα: 10 δίωρα

ΘΕΜΑ: «Σπίτια από διάφορες περιοχές»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΟΙΛΑΔΑΣ Ν. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Δρίβας Γεώργιος - Τζόελ
Τάξη Β΄

Φάσεις:**Διερεύνηση:**

Συζήτηση με τα παιδιά στην τάξη. Πού κατοικούν οι άνθρωποι γιατί φτιάχνουν σπίτια, πώς διαφέρουν τα σπίτια από τόπο σε τόπο και από χώρα σε χώρα.

Στόχοι:

- α) Να κατανοήσουν οι μαθητές τη σημαντικότητα της κατοικίας στη ζωή των ανθρώπων ως στοιχείο προστασίας από τους εξωτερικούς κινδύνους αλλά και ως στοιχείο πολιτισμού.
- β) Να διερευνήσουν τους λόγους που κάνουν τους ανθρώπους να χτίζουν διαφορετικό τρόπο τα σπίτια που κατοικούν, ανάλογα με τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή τους.
- γ) Να εκτιμήσουν την αισθητική όψη των κτισμάτων που περιβάλλουν το χώρο στον οποίο ζουν.

Σχεδιασμός

Ανάλυση του θέματος. Συζήτηση, χωρισμός θέματος σε υποθέματα:

- Ανάγκη στέγασης των ανθρώπων από παλιά μέχρι σήμερα. Εξέλιξη των κατασκευών με το πέρασμα των χρόνων.
- Διαφορετικά σπίτια ανάλογα με τις κλιματολογικές συνθήκες ενός τόπου ή μιας χώρας.

Εφαρμογή

- Επίσκεψη σε εξωτερικούς χώρους και επιτόπια παρατήρηση κτισμάτων.
- Συγκέντρωση φωτογραφικού υλικού με κτίρια ή σπίτια από διάφορες χώρες του κόσμου. Συζήτηση πάνω στο υλικό που έχουν συγκεντρώσει τα παιδιά.
- Δημιουργία κολάζ σε χαρτόνι κτιρίων από όλα τα μέρη της γης.

Αισθητική Αγωγή

Κατασκευή κολάζ σε χαρτόνι, ζωγραφική κτιρίων και σπιτιών από τα ίδια τα παιδιά.

Αξιολόγηση

Οι μαθητές κατανόησαν την ανάγκη των ανθρώπων να μένουν σε σπίτια για να προστατεύονται από τα καιρικά φαινόμενα. Συνειδητοποίησαν επίσης πως ανάλογα με τον τόπο που ζουν οι άνθρωποι διαφέρουν και τα σπίτια που χτίζουν καθώς και πως οι άνθρωποι διακοσμούν τα κτίσματα που φτιάχνουν για λόγους αισθητικής.

ΘΕΜΑ: «Το αρχαίο Ελληνικό θέατρο»**7ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΓΟΥΣ**Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: *Αργυρόπουλος Νικ., Τάμπαση Γεωργία***Τάξεις Ε' - ΣΤ'****Εισαγωγή**

Η ύπαρξη στην περιοχή μας δύο πολύ σημαντικών αρχαίων θεάτρων, του Άργους και της Επιδαύρου, αποτέλεσε την αφορμή να ασχοληθούμε με το συγκεκριμένο θέμα.

Γενικοί στόχοι του σχεδίου εργασίας

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- ✓ Να γνωρίσουν το χώρο του αρχαίου θεάτρου, την αρχιτεκτονική του μορφή.
- ✓ Να αντιληφθούν πως το θέατρο είναι δημιούργημα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Να νιώσουν την αξία του «δώρου» αυτού, που χάρισαν στην ανθρωπότητα οι αρχαίοι Έλληνες.
- ✓ Να αποκτήσουν την κριτική ικανότητα αλλά και την καλλιέργεια εκείνη που χρειάζεται ώστε να γίνουν «σωστοί και ενημερωμένοι θεατές», και να μπορούν να επιλέγουν ένα καλό θεατρικό έργο για να παρακολουθήσουν.

Τρόπος εργασίας

Οι μαθητές εργάστηκαν σε ομάδες.

Οι θεματικές περιοχές μέσα στις οποίες κινήθηκε η επεξεργασία του θέματος είναι:

- I. Αρχιτεκτονική - Μαθηματικά - Φυσική
- II. Γεωγραφία
- III. Ιστορία - Μυθολογία- Θρησκεία
- IV. Γλώσσα - Λογοτεχνία

1. Αρχιτεκτονική- Μαθηματικά- Φυσική**Στόχοι**

Οι μαθητές:

- Να διακρίνουν τα μέρη του αρχαίου θεάτρου
- Να μάθουν τα υλικά κατασκευής τους
- Να συγκρίνουν το αρχαίο θέατρο με το σύγχρονο
- Να αναπτύξουν ικανότητες παρατήρησης, καταγραφής δεδομένων, διατύπωσης υποθέσεων, εξαγωγής συμπερασμάτων.

Δραστηριότητες

Επισκεφθήκαμε αρχικά, το αρχαίο θέατρο της πόλης μας, του Άργους, και είδαμε από κοντά το χώρο

Συζητήσαμε για το χώρο του θεάτρου και το υλικό κατασκευής του.

Μετρήσαμε τις κερκίδες, τις σειρές των καθισμάτων, τη διάμετρο της ορχήστρας και υπολογίσαμε το εμβαδόν της.

Τα παιδιά φωτογράρισαν το χώρο και αντάλλαξαν απόψεις για την ένταξή του στο φυσικό περιβάλλον.

Επισκεφθήκαμε επίσης το αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου.

Οι μαθητές έκαναν σύγκριση του αρχαίου θεάτρου του Άργους με αυτό της Επιδαύρου.

Στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου μας δόθηκε η δυνατότητα να μιλήσουμε για την τέλεια ακουστική του και να τη διαπιστώσουμε κάνοντας απλά πειράματα.

2. Γεωγραφία

Στόχος

Να εντοπίσουν οι μαθητές στο χάρτη της Ελλάδας γεωγραφικά διαμερίσματα και πόλεις που έχουν αρχαία θέατρα.

Δραστηριότητες

Σχεδίασαν χάρτη της Ελλάδας πάνω στον οποίο σημείωσαν τις πόλεις που έχουν αρχαία θέατρα.

Βρήκαν εικόνες αρχαίων θεάτρων από περιοδικά και τηλεκάρτες και έφτιαξαν ένα μικρό λεύκωμα.

3. Ιστορία - Μυθολογία - Θρησκεία

Στόχοι

Οι μαθητές:

- Να αποκτήσουν την ικανότητα να ανατρέχουν στο μακρινό παρελθόν.
- Να τοποθετήσουν χρονικά την εμφάνιση του θεάτρου.
- Να ανακαλύψουν τη σχέση του αρχαίου θεάτρου με τη θρησκεία των αρχαίων Ελλήνων, αφού επρόκειτο για θρησκευτική γιορτή.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι όσα εμείς σήμερα γνωρίζουμε για το αρχαίο θέατρο είναι προϊόν αρχαιολογικών ανασκαφών.

Δραστηριότητες

Οι μαθητές βρήκαν στοιχεία για τα αρχαία ελληνικά θέατρα με τις παρακάτω δραστηριότητες:

Μια επίσκεψη σε έκθεση γραμματοσήμων που έγινε στην πόλη μας, έγινε η αφορμή τα παιδιά να ψάξουν και να βρουν από τις προσωπικές τους συλλογές γραμματοσήμων αλλά και από τις συλλογές δικών τους ανθρώπων, γραμματοσήμα σχετικά με το αρχαίο θέατρο.

Έψαξαν και βρήκαν εικόνες αγγείων στα οποία απεικονίζονται σκηνές από αρχαίες ελληνικές θεατρικές παραστάσεις, υποκριτές, μάσκες (προσωπεία) κ.ά.

Επισκεφθήκαμε το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στο Ναύπλιο και ειδικοί πάνω στο θέμα καθηγητές μας μίλησαν και μας έδωσαν εξαιρετικές πληροφορίες.

4. Γλώσσα - Λογοτεχνία

Στόχοι

Οι μαθητές:

- Να ανακαλύψουν και να απολαύσουν αρχαίες τραγωδίες και κωμωδίες.
- Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις σχετικές με το θέατρο.
- Να αποδώσουν περιληπτικά, κείμενα και βιβλία που διάβασαν σχετικά με το θέμα.
- Να συνθέσουν δικά τους γραπτά κείμενα σχετικά με το θέμα και να τα ανακοινώσουν σε ακροατήριο.

Δραστηριότητες

Συγκέντρωσαν πληροφορίες για την αρχαία τραγωδία και κωμωδία καθώς και για τους τρεις σπουδαίους τραγικούς ποιητές της αρχαιότητας (Αισχύλο, Σοφοκλή, Ευριπίδη) και το μεγάλο κωμικό τον Αριστοφάνη.

Έγραψαν τις εντυπώσεις τους από την παρακολούθηση μιας θεατρικής παράστασης.

Οι μαθητές της ΣΤ΄ τάξης:

Έφτιαξαν λεξικό θεατρικών όρων (με τις λέξεις τις σχετικές με το θέατρο που βρήκαν κατά την αναζήτηση των στοιχείων τους)

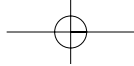
Με αφορμή ένα απόσπασμα από την τραγωδία «Πέρσες» του Αισχύλου που υπάρχει στο βιβλίο Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ Γ' ΜΕΡΟΣ ασχολήθηκαν με το περιεχόμενο της τραγωδίας αυτής διαβάζοντας και άλλα χαρακτηριστικά αποσπάσματα.

Επίσης διάβασαν αποσπάσματα και σχολίασαν την τραγωδία «Ικέτιδες» του Αισχύλου, επειδή το περιεχόμενό της συνδέεται με το μύθο των Δαναΐδων που έχει σχέση με την πόλη μας.

Έφτιαξαν ακροστιχίδες σχετικές με το θέατρο και με λέξεις που είχαν γράψει στο λεξικό τους.

Συμμετείχαν μαζί με τους μαθητές των άλλων τάξεων του σχολείου σε ένα θεατρικό δρώμενο με τίτλο: «Ο πίθος των Δαναΐδων».

Επηρεασμένοι από το θέμα της εργασίας τους, με πολύ κέφι, ετοιμάζουν για τη λήξη της σχολικής χρονιάς θεατρική παράσταση.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση έγινε σε όλες τις φάσεις της υλοποίησης των δραστηριοτήτων του σχεδίου εργασίας, με ερωτηματολόγια που δόθηκαν στους μαθητές.

Πηγές

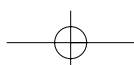
ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ : Τ. Λιγνάδη

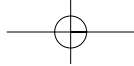
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, περιοδικό

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ, της Εκδοτικής Αθηνών

ΕΠΤΑ ΗΜΕΡΕΣ, Καθημερινή Κυριακή 25 Ιουλίου 1999 (αφιέρωμα στο Αρχαίο θέατρο)

ΑΡΧΑΙΑ ΘΕΑΤΡΑ... ΘΕΑΤΡΑ ΘΕΑΣ ΑΞΙΑ, Εκδόσεις Ίτανος

ΘΕΜΑ: «Η υφαντική τέχνη στην Τσακωνία»
6/ΘΕΣΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΥΡΟΣΑΠΟΥΝΑΚΕΪΚΩΝ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Καραγιάννη Αγγελική
Τάξη Γ΄

Στα αρχαία χρόνια έχει τις ρίζες της η υφαντική τέχνη. Εξυπηρέτησε βασικές ανάγκες της ζωής. Συνδέθηκε άμεσα με την προσωπική καλαισθησία της υφάντρας και το περιβάλλον. Αυτήν την τέχνη, αλλά και τη σχέση της με την καθημερινή ζωή των ανθρώπων θα προσπαθήσουμε να ανακαλύψουμε στο πρόγραμμα αυτό: «Ασχολίες των κατοίκων - Υφαντική Τέχνη».

Στην πρώτη φάση του προγράμματος βάζουμε σκοπούς - στόχους και αναλύουμε τα μέρη του προγράμματος.

Στη δεύτερη γνωρίζουμε την υφαντική τέχνη μέσα από μια σειρά δραστηριοτήτων: επίσκεψη σε λαογραφικό μουσείο, καταγραφή - παρατήρηση - συλλογή αντικειμένων, ανάγνωση παραμυθιών, λαϊκών ιστοριών κ.λ.π.

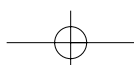
Προσεγγίζουμε την υφαντική μέσα από το παιχνίδι.

Στόχοι

1. Να συνειδητοποιήσουν ότι μια επίσκεψη σε Μουσείο, δίνει την δυνατότητα στους ανθρώπους όχι μόνο να δουν αλλά και να θαυμάσουν αντικείμενα, να παρατηρήσουν, ν' ανακαλύψουν να μάθουν και να χαρούν.
2. Να έρθουν σε επαφή γενικότερα με την νεοελληνική υφαντική, μια τέχνη με ιδιαίτερη παράδοση στον Ελληνικό χώρο και ειδικότερα με την Τσακωνική Υφαντική.
3. Να προσεγγίσουν ένα πανάρχαιο οικιακό εργαλείο, να γνωρίσουν και να θαυμάσουν τα μέρη απ' τα οποία αποτελείται.
4. Να συζητήσουν για τα στάδια επεξεργασία του μαλλιού, την ύφανση και τα είδη υφαντών.
5. Να εκτιμήσουν τα προϊόντα χειρωνακτικής εργασίας και λαϊκής παράδοσης.
6. Να γνωρίσουν το λεξιλόγιο της υφαντικής τέχνης και να εκφράσουν έτσι ήθη και έθιμα του τόπου τους.
7. Να μάθουν ότι η υφαντική τέχνη απ' την οικοτεχνία πέρασε στη βιομηχανική παραγωγή.
8. Να συνηθίσουν στη συλλογή λαογραφικού υλικού και να αναγνωρίζουν την αξία του.

Φάσεις του εκπαιδευτικού προγράμματος

Τα παιδιά παίρνοντας αφορμή από την ενότητα της Ιστορίας της Γ΄ τάξης που αναφέρεται στον Οδυσσέα και την Πηνελόπη και από το μάθημα της μελέτης που αναφέρεται στον παλιό τρόπο ζωής, ζητούν να μάθουν περισσότερα για τον αρ-

γαλειό, τα υφαντά και ότι άλλο σχετικό. Αποφασίζουν λοιπόν να εργαστούν στο πρόγραμμα.

1η Φάση:

- Πριν την επίσκεψη ο δάσκαλος παροτρύνει τους μαθητές: Να βρουν πληροφορίες σχετικές με τον αργαλειό και την υφαντική τέχνη από την αρχαιότητα ως σήμερα.
- Να διαβάσουν, να διηγηθούν ή δραματοποιήσουν μύθους ή παραμύθια σχετικά με την υφαντική.
- Προβάλλονται σχετικά σλάιτς.

2η Φάση:

- Επίσκεψη στο Μουσείο.
- Τα παιδιά παρατηρούν τα εκθέματα που υπάρχουν.
- Συζητούν για τα σύνεργα υφαντικής, τα αγγίζουν, τα χρησιμοποιούν.

3η Φάση:

Τα παιδιά με τη βοήθεια του δασκάλου μαζεύουν και αφηγούνται ιστορίες για τον αργαλειό.

Καταθέτουν τις εμπειρίες των γιαγιάδων τους και των μανάδων τους απ' τη χρήση του αργαλειού.

Φέρνουν δημοτικά τραγούδια, παροιμίες, αινίγματα, δεισιδαιμονίες, προλήψεις σχετικά με την αργαλειό και την υφαντική.

Περιεχόμενο του προγράμματος

Στο πρώτο μέρος του εκπαιδευτικού μας προγράμματος παρουσιάζεται ένα παιδί να βρίσκεται μέσα στο Μουσείο και να μας μιλά για την αισθητική και μορφωτική του αξία.

Στη συνέχεια συναντιέται με την Πηνελόπη και αρχίζει ένας διάλογος για την υφαντική τέχνη.

Μέσα από το διάλογο - παραμύθι εντοπίζουμε μυθολογικά, ιστορικά και λαογραφικά στοιχεία.

Το παραμύθι συναρπάζει τα παιδιά και τους είναι οικείο.

Στο δεύτερο μέρος του εκπαιδευτικού μας προγράμματος έχουμε δραστηριότητες όπως:

- Μαθαίνω και διηγούμαι στην τάξη δημοτικά τραγούδια, λαϊκές ιστορίες, παραμύθια.
- Δημιουργώ το πρώτο μου υφαντό με νήμα και αυτοσχέδιο αργαλειό.
- Καταγράφω τα σύνεργα της υφαντικής τέχνης, τα ζωγραφίζω.
- Συλλέγουν σύνεργα και έργα υφαντικής και τα παρουσιάζουν σε έκθεση, στο χώρο του σχολείου.
- Μέσα από σταυρόλεξα και ακροστιχίδες μαθαίνουν καλύτερα ότι έχει σχέση με την υφαντική.

ΘΕΜΑ: «Πάμε Τρίπολη;»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΥΤΙΝΑΣ
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Μορένου Βασιλική
Τάξη ΣΤ΄

"Et in Arcadia ego"

Ομάδες μαθητών:

*1η ομάδα εργασίας: **ΙΣΤΟΡΙΑ***

Λιαροπούλου Αναστασία

Παπαντωνίου Ευαγγελία

Κοκκώνη Αναστασία

*2η ομάδα εργασίας: **ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ***

Πετρόπουλος Γιάννης

Κουντάνη Μαρία

Κουντάνης Κων/νος

*3η ομάδα εργασίας: **ΤΕΧΝΕΣ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ***

Κουρεμένου Μαρία

Λιαρόπουλος Γιώργος

Εισαγωγή

Έτυχε ποτέ να επισκεφθείτε την Τρίπολη;

Στην είσοδο του Δήμου Μαντινείας - Ν. Αρκαδίας από την Κόρινθο, αμέσως μετά τη σήραγγα του Αρτεμισίου, υπάρχει ένας αναγνωριστικός τύμβος, όπου αναγράφεται ένα αρχαίο Λατινικό ρητό. Σε μια, λοιπόν, ημερήσια εκπαιδευτική εκδρομή μας, παρατηρήσαμε ότι στον τύμβο αυτό αναγράφονταν τα εξής:

*ΑΡΚΑΔΙΑ ΧΑΙΡΕ
ΑΡΚΑΔΕΣ ΕΣΜΕΝ.*

*ΣΤΟ ΠΟΛΥΠΛΑΝΗΤΟ ΓΕΝΟΣ
ΤΩΝ ΑΡΚΑΔΩΝ
ΜΕ ΣΕΒΑΣΜΟ ΠΡΟΣ ΤΗ
ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ
ΤΟΥ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΑΣ
ΓΙΓΝΕΣΘΑΙ
ΕΤ ΙΝ ΑΡΚΑΔΙΑ ΕΓΩ*

Η επιγραφή αυτή μας προξένησε τόσο την προσοχή, ώστε υπήρξε το εναρκτήριο λάκτισμα για να ξεκινήσουμε την έρευνά μας σχετικά με το θέμα: «Αρκαδία, μια ιστορική περιοχή της Ελλάδας».

Ακόμα, γνωρίζουμε από το φετινό βιβλίο της ιστορίας μας, όπου και αναφέρεται η Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 ότι η πρωτεύουσα ότι Νομού, η Τρίπολη, έπαιξε πρωτεύοντα ρόλο στα γεγονότα της ε-

ποχής εκείνης και για το λόγο αυτό έχει ένδοξο ιστορικό παρελθόν. Τέλος, νομίζουμε ότι μέσω της έρευνάς μας θα μας δινόταν η ευκαιρία να μάθουμε πολλά πράγματα για την πρωτεύουσα του νομού όπου και διαμένουμε.

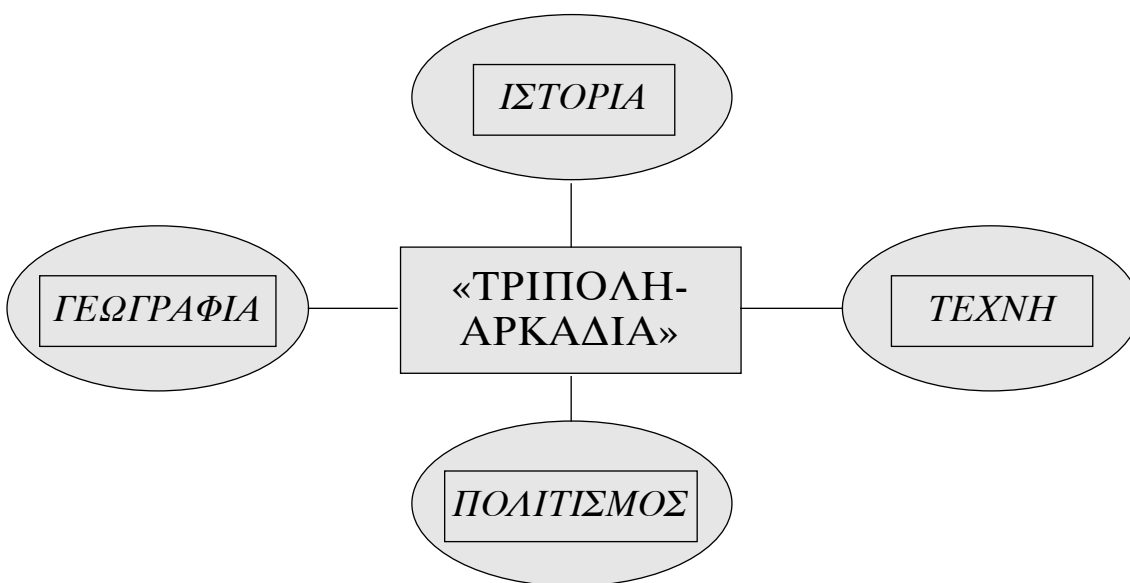
Το μάθημα της Ευέλικτης Ζώνης μας έδωσε την ευκαιρία αυτή.

1η Φάση:

Σχεδιασμός του σχεδίου εργασίας

Τις επόμενες μέρες χωριστήκαμε σε ομάδες εργασίας προκειμένου να πραγματοποιήσουμε την έρευνά μας. Στη φάση αυτή προβληματιστήκαμε πάνω στα επιμέρους θέματα με τα οποία θα ασχολιόταν κάθε ομάδα. Με τη βοήθεια της δασκάλας μας κατασκευάσαμε ένα ιστόγραμμα το οποίο μας βοήθησε πολύ προκειμένου να καταλήξουμε στον τρόπο με τον οποίο θα δουλεύαμε.

Ευθύς αμέσως, μετά το χωρισμό σε ομάδες, κι αφού επιλέξαμε με ποια ενότητες του θέματος θα ασχοληθούμε, προέκυψε το ερώτημα: Από πού θα αντλήσουμε το υλικό της έρευνάς μας;

Κάποιοι από μας έδωσαν τις εξής απαντήσεις:

- Να ρωτήσουμε τους γονείς μας
- Από το διαδίκτυο
- Από περιοδικά και εφημερίδες
- Να ρωτήσουμε τα παιδιά των άλλων τάξεων
- Να επισκεφθούμε την Τρίπολη
- Από φωτογραφίες της Τρίπολης
- Να επισκεφθούμε τη Δημοτική Βιβλιοθήκη του χωριού μας

2η Φάση:**Διεξαγωγή δραστηριοτήτων- Συλλογή πληροφοριών****ΟΜΑΔΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ****ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ**

Ενδεικτικές ερωτήσεις από το ερωτηματολόγιο που απευθυνόταν στους μαθητές της Δ' και Ε' τάξης του σχολείου τους:

<ul style="list-style-type: none"> Έχετε επισκεφθεί ποτέ το αρχαιολογικό μουσείο της Τρίπολης; 	
ΝΑΙ ☐	ΟΧΙ ☐
<ul style="list-style-type: none"> Γνωρίζετε έναν σημαντικό ήρωα της Επανάστασης του 1821 που βοήθησε σημαντικά την απελευθέρωση της Τρίπολης από τους Τούρκους; 	
ΝΑΙ ☐	ΟΧΙ ☐

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

Ποίημα από ανθολογία που βρέθηκε στη Δημοτική Βιβλιοθήκη της Βυτίνας.

Κυριεύει την Τριπολιτσά

(Θεοφάνη Βλ. Παπαχατζή)

Στα Τρίκορφα στήνει το στρατηγείο του

Κι όλους τους εμπυχώνει,

Καθώς την πόλη της Τριπολιτσάς

Στενότερα κυκλώνει

«Στα Τρίκορφα μες στην κορφή

Κολοκοτρώνης πολεμεί,

Μεσ στα Τρίκορφα στη ράχη

πάει το αίμα σαν αυλάκι.

Κολοκοτρώνης φώναξε

Κι όλος ο κόσμος τρομάξε,

Το Νικηταρά φωνάζει

Και τους Τούρκους τους τρομάζει...»

ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

(Επίσκεψη στα Κολοκοτρωνείκια)

Ενδεικτικό μέρος από τον θεατρικό διάλογο που «παίχτηκε» μέσα στην τάξη

Λίγα λόγια για την Αρκαδία

Φίλος Α΄: Για πες μου τώρα που συναντηθήκαμε και θα 'μαστε παρέα, σε ποιόν τόπο βρισκόμαστ' ακριβώς να πάρω μια ιδέα.

Φίλος Β΄: Στο κέντρο του Μοριά βρισκόμαστε, που 'ναι η Αρκαδία κι έχει πρωτεύουσα την όμορφη Τριπολιτσά μ' ένδοξη ιστορία.

Το καταπράσινο από έλατα βουνό, π' ανοίγεται μπροστά μας, είναι το Μαίναλο, βουνό μαγευτικό απ' όλα τα καλύτερά μας.

Φίλος Α΄: Έχω ακούσει για την Αρκαδία αρκετά, που μ' έχουν συγκινήσει, ευτύχημα το θεωρώ που βρίσκομαι στη θαυμαστή της φύση.

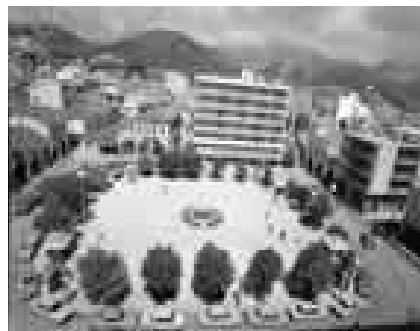
Φίλος Β΄: Η Αρκαδία είν' ειδυλλιακή περιοχή, έχει περίσσια χάρη, τις όμορφες τοποθεσίες της, τα όρη, τα νερά, αυτά έχει για καμάρι.

Αυτά και τους αγνούς βοσκούς υμνήσανε παλιά με τα ποιήματά τους, οι ποιητές σαν τον Βιργίλιο, το Θεόκριτο, γράφοντας τα βουκολικά τους.

Φωτογραφικό υλικό από το ένθετο ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑΣ

Η Τριπολιτσά εκείνης της εποχής

Η Τρίπολη σήμερα

ΟΜΑΔΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ**ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ**

Ενδεικτικές ερωτήσεις της ομάδος αυτή από το ερωτηματολόγιο που απευθυνόταν στους μαθητές της Δ΄ και Ε΄ τάξης του ίδιου σχολείου

- **Γνωρίζετε πού βρίσκεται η Τρίπολη;**

Σε πεδιάδα Σε οροπέδιο Σε νησί

Σε βουνό

- **Γνωρίζετε τι κλίμα επικρατεί στην Τρίπολη, το μεγαλύτερο διάστημα του χρόνου;**

Ηπειρωτικό Ωκεάνιο ψυχρό

πολικό

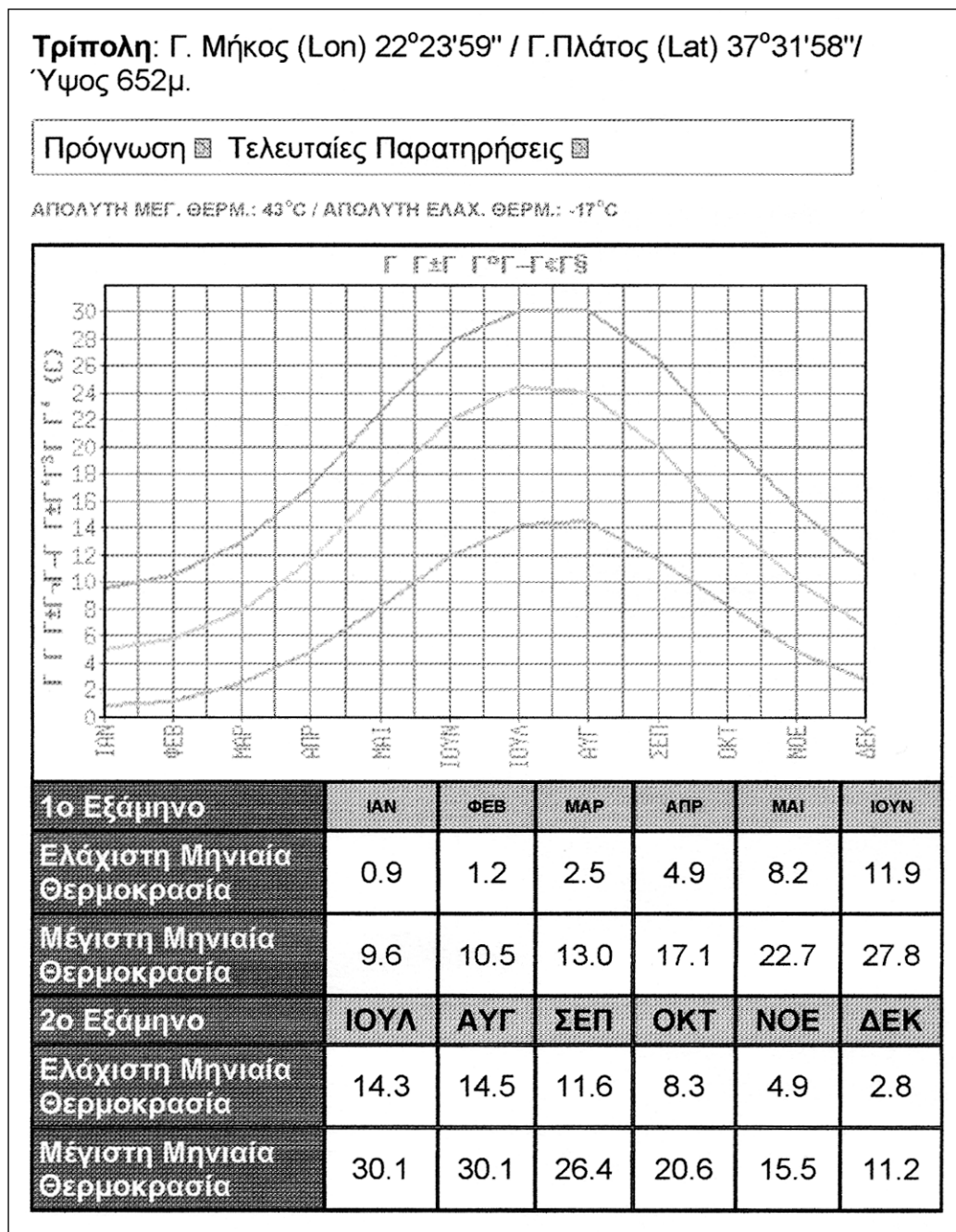
Η Τρίπολη, χτισμένη σε υψόμετρο 650μ, κατέχει νευραλγική θέση στην Πελοπόννησο. Πρωτεύουσα του Νομού Αρκαδίας και της επαρχίας Μαντινείας, αποτελεί συγχρόνως το διοικητικό κέντρο της περιφέρειας Κεντρικής Πελοποννήσου. Είναι μια πόλη με σημαντική ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά, αφού αποτέλεσε αξιόλογο διοικητικό και στρατιωτικό κέντρο στην περίοδο της Τουρκοκρατίας και έπαιξε εξέχοντα ρόλο στην επανάσταση του 1821.

Η σημερινή Τρίπολη είναι μια μοντέρνα πόλη που γνωρίζει έντονη οικοδομική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια και εξαπλώνεται συνεχώς. Ο πληθυσμός της, ανέρχεται σε 26.000 κατοίκους

Ποιο είναι το κλίμα της Τρίπολης;

Πληροφοριακό υλικό από την ιστοσελίδα της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας

ΟΜΑΔΑ ΤΕΧΝΗΣ- ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ**

- Γνωρίζετε τι είδος μουσικής ακούγεται στις πολιτιστικές εκδηλώσεις της Τρίπολης;

Ποπ ροκ δημοτική κλασική

- Ποιο είναι το παραδοσιακό όργανο της Τρίπολης;

Πιάνο κιθάρα βιολί κλαρίνο

Σαντούρι

Πληροφοριακό υλικό από την επίσημη ιστοσελίδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αρκαδίας www.arcadia.gr

Λίγα Τραγούδια από την Αρκαδία και την Πελοπόννησο**Λάμπουν τα χιόνια στα βουνά (των Κολοκοτρωναίων)**

Παραδοσιακό τραγούδι που τραγουδιέται σε ολόκληρη την Πελοπόννησο. Χορεύεται σαν τσάμικο.

Saranta_Palkaria.rm

Σαράντα Παλικάρια

Παλιό δημοτικό τραγούδι που τραγουδιέται και χορεύεται σαν τσάμικος στην Αρκαδία και στην Πελοπόννησο

Αμάραντος

amarantos.rm

Παραδοσιακό τραγούδι που τραγουδιέται και χορεύεται σαν τσάμικος σε όλη την Πελοπόννησο

Ιτιά

Παραδοσιακό τραγούδι που τραγουδιέται σε ολόκληρη την Πελοπόννησο. Χορεύεται σαν τσάμικο.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ - ΠΑΣΧΑ ΣΤΗΝ ΤΡΙΠΟΛΗ

Το Πάσχα γιορτάζεται σε όλη την Αρκαδία με μεγάλη λαμπρότητα και με έντονα παραδοσιακό τρόπο. Με γλέντια, με δημοτικούς χορούς και τραγούδια, με ειδικές εκδηλώσεις και πατροπαράδοτα έθιμα και με ψησταριές.

Ιδιαίτερα η **Τρίπολη** φημίζεται για τον πατροπαράδοτο τρόπο εορτασμού του Πάσχα. Μεγάλο πλήθος επισκεπτών κατακλύζει τις μέρες αυτές την πρωτεύουσα της Αρκαδίας. Ο εορτασμός του Πάσχα στην Τρίπολη έχει ιδιαίτερο χαρακτήρα και εντυπωσιάζει τον επισκέπτη. Όλη τη Μεγάλη Εβδομάδα τα νοικοκυριά ετοιμάζονται πυρετωδώς για το ξεφάντωμα της Κυριακής. Γίνονται οι προμήθειες, ετοιμάζονται τα πατροπαράδοτα κουλούρια και βάφονται τα αυγά. Παντού στήνονται οικογενειακές ψησταριές: στις αυλές των σπιτιών, στους κήπους, αλλά και στα εξοχικά σπίτια γύρω από την Τρίπολη, όπως και στα γύρω χωριά.

Το βράδυ της Μεγάλης Παρασκευής οι οκτώ επιτάφιοι περνούν από την Κεντρική πλατεία της Τρίπολης, την πλατεία του Αγ. Βασιλείου, όπου συγκεντρώνεται ο περισσότερος κόσμος. Ένας ακόμη άτυπος συναγωνισμός γίνεται μπροστά στα μάτια όλης της πόλης, για τον καλύτερα στολισμένο επιτάφιο. Ήδη, από το πρωί πολλές οικογένειες πάνε στη **Μονή της Λουκούς**, στο δρόμο για το Άστρος, όπου γίνεται η κατασκευαστική τελετή της αποκαθήλωσης.

Το βράδυ της Ανάστασης, ολόκληρη η Τρίπολη μαζεύεται στην ίδια πλατεία, για να ακούσει το Χριστός Ανέστη από το στόμα του Μητροπολίτη και να πάρει το Άγιο Φως από το χέρι του. Την ημέρα του Πάσχα το πρωί η πόλη είναι σκεπα-

σμένη από ένα άσπρο σύννεφο. Είναι ο καπνός από τις φωτιές που ανάβουν για το ψήσιμο των Πασχαλινών αρνιών. Οι πόρτες όλων των σπιτιών είναι ανοιχτές και μέσα στην αυλή, το γλέντι αρχίζει το πρωί και συνεχίζεται και μετά τη δύση του ήλιου.

Ιδιαίτερη λαμπρότητα έχει ο εορτασμός του Πάσχα από το Δήμο της Τρίπολης. Στην πλατεία του Άρεως ανάβει το βράδυ του Μεγάλου Σαββάτου μια τεράστια φωτιά. Παράλληλα σε κεντρικά σημεία της πόλης ο Δήμος οργανώνει με τη συνεργασία τοπικών φορέων και πολιτιστικών συλλόγων «ψησταριές» και ειδικά περίπτερα όπου ψήνονται

δεκάδες αρνιά με τα κάρβουνα που μεταφέρονται από τη φωτιά της προηγούμενης. Εκεί την Κυριακή του Πάσχα προσφέρονται κρασί και μεζέ στους επισκέπτες που κατακλύζουν την πόλη. Το γλέντι ανάβει με δημοτικούς χορούς, τραγούδια και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και κρατά ως αργά το βράδυ. Ψησταριές οργανώνονται επίσης και από διάφορα σωματεία και συλλόγους.

3η Φάση:

Συμπεράσματα -Αποτελέσματα

Από την έρευνα των ομάδων με τη μέθοδο του Ερωτηματολογίου προέκυψαν κάποια συγκεντρωτικά αποτελέσματα τα οποία προσέφεραν σημαντικά συμπεράσματα σχετικά με τις γνώσεις των συμμαθητών τους γύρω από το θέμα «Τρίπολη-Αρκαδία». Ιδιαίτερα θα πρέπει να αναφερθεί στο σημείο αυτό ότι πολύ μικρό ποσοστό των μαθητών γνώριζε ότι η Τρίπολη βρίσκεται σε οροπέδιο (10%) και μεγάλο ποσοστό (75%) θεωρούσε ότι η αντιπροσωπευτική μουσική της Αρκαδίας είναι η κλασική.

Στη φάση αυτή αφιερώθηκαν 2 διδακτικές ώρες προκειμένου οι ομάδες να πραγματοποιήσουν μια **αλληλοενημέρωση**. Η κάθε ομάδα έπαιρνε το λόγο και εξηγούσε στην τάξη τα ευρήματα της έρευνάς της.

Μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες στη συνέχεια του σχεδίου εργασίας οι μαθητές ανέπτυξαν τις βασικές τους δεξιότητες προκειμένου να καταγράψουν τι έμαθαν και τι αποκόμισαν από την έρευνά τους.